

ELEKTRIHINNAD EESTIS

Euroopa Liiduga ühinemise ajaks plaaniti välis-kaubandus- ja maksupoliitika ühtlustada majandus- ja rahaliidu omaga, mistõttu tarbijahinnad kallinesid 2004. aasta mais-juunis märgatavalt. Pärast seda inflatsioon alanis kuni 2005. aasta märtsini, mil tõsteti kavandatud elektrihinda. Seda võib tagasivaates pidada esimeseks impulsiks, mis lähtus energiakandjate hindadest ja tõstis aasta kokkuvõttes tublisti tarbijakorvi hinda.

Energia ja kütuse suur mõju inflatsiooni kiirenemisele on varjutanud tõsiasja, et elekter on Eestis jätkuvalt odav. Seda mitte ainult Euroopa Liidu keskmiste hindadega, vaid ka Põhjamaade ja isegi Leedu ja Lätiga võrreldes (vt tabel a). Madal elektrihind on aidanud tagasi hoida teiste energiakandjate (v.a autokütus) hinnakasvu.

Lähiaastatel elekter kallineb. Seda põhjustavad järgmised asjaolud:

- karmistuvad keskkonnanõuded, mille tõttu Eesti peab aastaks 2015 sulgema suurema osa praegustest elektrijaamadest;
- elektrinappusest tulenev investeerimisvajaduse kasv Baltimaades. Nõudlus kasvab kõigis kolmes Balti riigis, samas kui tootmisvõimsus ammendub;

- keskkonnasäästlikule majandamisele orienteeritud maksureform ning elektri maksustamine aktsiisiga vähemalt Euroopa Liidus nõutaval miinimumtasemel alates 2010. aastast, mis seondub elektrituru järkjärgulise avamisega.

Elektrituru täielik avamine 2013. aastal loob uued turutingimused, mille mõju elektrihinna kasvule sõltub juba toleks ajaks välja kujunenud nõudluse-pakkumise vahekorraalt Baltimaades.

Lühiajaliselt on Eestis investeringuid elektri tootmisse ja jaotusvõrkudesse võimalik rahastada ka heitmekeubandusest saadavast tulust. Näiteks majandusaastal 2005–2006 teenis Eesti Energia ligi poole oma aastakasumist süsihappegaasi kvootide müügist.¹ Lähiaastatel vähendab see eelduste kohaselt surveid elektrihinna tõusuks.

Pikemas ettevaates on küsimus siiski vaid hinnatõusu ulatuses. Aastal 2005 valminud "Eesti elektrimajanduse arengukava 2005–2015" viitab võimalusele, et elektrihind kallineb lähema kümne aasta jooksul 50–60%. Samas on lähtunud praeguseks võib-olla juba vananenud eeldustest energiakandjate tulevaste hindade kohta maailmaturul.

Joonis a. Elektrihind Eestis ja lähemates naaberriikides (eurot/100 kWh)

	Kodumajapidamiste tarbimine aastas				
	600 kWh	1200 kWh	3500 kWh*	7500 kWh**	15 000 kWh
Eesti					
koos maksudega	8,7	7,4	7,1	6,9	6,4
ilma maksudeta	7,4	6,2	6,1	5,8	5,4
Leedu					
koos maksudega	9,0	9,0	7,2	7,3	5,4
ilma maksudeta	7,6	7,6	6,1	6,2	4,5
Läti					
koos maksudega	6,5	6,5	8,3	6,7	5,1
ilma maksudeta	5,5	5,5	7,0	5,7	4,3
Soome					
koos maksudega	19,3	13,6	10,4	8,7	6,7
ilma maksudeta	15,0	10,4	7,8	6,4	4,8
Rootsi					
koos maksudega	28,8	19,5	13,3	12,3	11,4
ilma maksudeta	20,5	13,0	8,1	7,3	6,5

Allikas: Eurostat

* Keskmine tarbimine Balti riikides

** Keskmine tarbimine Rootsis ja Soomes

¹ Eesti Energia kasum hüppas üles. Äripäev. 25.04.2006.